

Inovacijski projekt v sodelovanju z ZRSŠ VLOGA ODRASLEGA PRI LIKOVNIH DEJAVNOSTIH OTROKA

Izkušnje na področju umetnosti so zaradi celovitosti doživljanja in ustvarjanja pomemben dejavnik uravnoteženega razvoja otroka. Z umetnostjo se otrok izraža, komunicira in ob tem razvija svojo sposobnost uporabljanja simbolov. Estetsko doživljanje kot intenzivno čutno in intuitivno spoznanje doživetja otrok izrazi v umetnosti- otroška umetniška dela. Taka dela nastanejo takrat, ko ima otrok pri delu svobodo in se od njega pričakuje neposrednost, drugačnost in izvirnost. Pri tem se odražata otrokov prirojeni čut za umetniški red in privzgojeni čut za lepoto, ki ga oblikujta socialno in kulturno okolje.

Pomembno vlogo pri kognitivnem razvoju malega otroka predstavljajo spodbude in možnosti, ki jih dajemo otroku na področju likovnega izražanja. Likovno izražanje predstavlja otroku nekakšen pripomoček, s pomočjo katerega spoznava, raziskuje in razlaga svet okrog sebe.

Otrok, ki ima dosti priložnosti za svobodno izražanje, ima več možnosti za polnovredno razvijanje. Odrasli ljudje lahko s stvarnostjo, ki nas obdaja manipuliramo na najrazličnejše načine. Tisto kar nam je neznano, si lahko približamo z iskanjem dodatnih informacij. Pri tem nam lahko pomagajo lastne in tuje izkušnje, znanje in informacije, zapisane v najrazličnejših oblikah – knjige, internet... Mali otrok teh možnosti še nima, zato vidni svet raziskuje z gibanjem, ostalimi čutili, pa tudi s pomočjo risanja. Riše na primer hiše skozi katere se vidi, figure v nenavadnih položajih in podobno. Likovno izražanje mu pomaga pri prodiranju v kompleksnost stvarnosti in zakonitosti prostora, ki ga obdaja. Njegovo likovno izražanje je pravzaprav njegovo likovno razmišljanje in njegova likovna dela znakovni diagrami. S pomočjo likovnega izražanja otrok odkriva in razlaga lastnosti, vlogo in funkcijo predmetov in pojavov vidne stvarnosti ter zakonitosti, ki vladajo v njej.

Pri tem imamo pomembno vlogo odrasli (vzgojitelji, staršev), ki s poznavanjem likovnega razvoja otroka in ozaveščanjem svoje vloge vplivamo na oblikovanje ustvarjalne, razmišljujoče in kritične osebnosti. S tem namenom lahko odrasli spremljamo in proučujemo kako potekata spoznavni razvoj in likovno oblikovni razvoj pri otroku in na osnovi tega otroku nudimo raznovrstne dejavnosti, kot podlago in izziv za likovno ustvarjanje.

V vrtcih smo ob uvajanju kurikula zaznali pomanjkanje znanj s področja likovnih dejavnosti. Odločili smo se za izobraževanje s področja likovne vzgoje, ki ga za nas vodi profesorica likovne metodike, mag. Breda Jontes, s Pedagoške fakultete v Ljubljani. Znanja, ki smo jih tako pridobivali smo želeli v sodelovanju z drugimi (strokovnimi delavci v vrtcu in med vrtci ter starši) obogatiti in implementirati v prakso. Realizacijo tega smo svetovalne delavke videle skozi realizacijo inovacijskega projekta, katerega vsebino smo oblikovale s strokovnimi delavci vrtca.

S pomočjo reflektivne analize smo želele pri vzgojiteljih spodbuditi ozaveščanje lastnega strokovnega razvoja in napredka. Tako smo znanja, pridobljena v večletnem projektu s področja reflektivne edukacije (Portfolio Otroka in vzgojitelja v vrtcu) povezale s področjem likovne vzgoje. Na tak način smo spremljale napredek na področju likovnih dejavnosti.

Inovacijski projekt je potekal po metodologiji akcijskega raziskovanja, ki zahteva jasno in vsem razumljivo postavljeno raziskovalno vprašanje in naslov: VLOGA ODRASLEGA PRI LIKOVNIH DEJAVNOSTIH OTROKA. Projekt smo prijaviли kot mrežni projekt, kar pomeni, da gre za sodelovanje več vrtcev v mreži.

Delo v projektu je potekalo na dveh nivojih: skupna srečanja vrtcev v mreži in srečanja članic vrtca.

Cilji, ki smo si jih zastavili v projektu:

- Poznavanje otrokovega likovnega razvoja.
- Spreminjanje metodičnih postopkov – načinov dela pri likovnih dejavnostih (vloga odraslega).
- Širjenje novega znanja.

Za dosego ciljev smo izvedli naslednje aktivnosti:

1. Srečanja članic projektnih skupin znotraj posameznega vrtca in v okviru mreže štirih vrtcev:
2. Izobraževanje, študij literature in konzultacije članic projektnih skupin z likovno pedagoginjo s Pedagoške fakultete
3. Oblikovanje inštrumentarija z namenom spremljanja strokovnega napredka strokovnega delavca (oblikovanje vprašalnikov, oblikovanje opornih točk oz. opomniki za zapis metodičnih postopkov, reflektiranje vloge odraslega, opažanj pri medsebojnih hospitacijah, refleksij na izobraževanja in študij literature)
4. Načrtovanje, izvajanje in spremljanje likovnih dejavnosti otrok.

Članice projektne skupine so zapisovale postopke priprave in izvedbe likovnih dejavnosti v oddelku (analiza priprave in poteka dejavnosti, analiza metodičnih ravnanj, odzivov otrok in oblikovanje idej, predlogov) z namenom spremljanja lastnega učenja. Vse članice projekta so oblikovale likovno mapo strokovnega delavca.

Evalvacija dela v projektu; spoznanja, rezultati

Na osnovi kazalcev zelenega stanja so strokovne delavke opredelile napredek, težave, ovire in možnosti za razvoj na individualnem nivoju in nivoju vrtca. Evalvacijo dela smo podkrepili z dokazi oz. primeri dobre prakse, ki so zbrani v katalogu.

Ob koncu šolskega leta smo svetovalne delavke, po vnaprej opredeljenih kriterijih (instrument za evalvacijo dela v projektu), z vsako strokovno delavko pregledale likovno mapo projekta in opredelile njen strokovni napredek ter prispevek k delu v projektu.

Rezultati

1. Strokovne delavke so se seznanile z novejšimi spoznanji o otrokovem likovnem razvoju (izobraževanje in samoizobraževanje)
2. Ugotovile smo, da je pomembno vedeti, kakšne dejavnosti naj pripravi odrasli kot podlago ali izziv za likovno ustvarjanje otrok in kakšna navodila (kdaj in kako) naj daje odrasli pri likovnem ustvarjanju otrok.
3. Likovne stvaritve otrok so ob uvajanju spremenjenega načina dela spremenjene. Opazna je različnost likovnih del, manj je prerisovanj in shematičnega risanja. Otroci dalj časa vztrajajo pri dejavnostih in ne rečejo, da ne znajo nečesa narediti.

4. Članice v projektu smo skupaj oblikovale podrobne kazalce zelenega stanja za področje likovnih dejavnosti otrok v vrtcu, ki vsebujejo konkretne smernice:
  - za oblikovanje prostora,
  - za izbiro sredstev in dejavnosti,
  - opredeljujejo vlogo odraslega in
  - otrokovo ustvarjanje oz. likovno izražanje.
5. Članice vseh vrtcev smo skupaj oblikovale katalog likovnih dejavnosti, v katerem so predstavljeni primeri dobre prakse, nabor dejavnosti, ki podpirajo različne likovne cilje.

Na poster predstavitvi bomo predstavile teoretična izhodišča, cilje, aktivnosti, pridobitve inovacijskega projekta in vlogo svetovalnega delavca kot podpornega člana in tistega, ki pomaga vzgojitelju ozaveščati in prepoznavati svojo vlogo pri likovnih dejavnostih v vrtcu.

Vsebine predstavljene na posterju bomo podkrepile z likovno mapo vzgojitelja s primeri raznovrstnih likovnih dejavnosti. Vsaka likovna dejavnost vsebuje zapis metodičnega postopka (cilj dejavnosti, priprava prostora, izbira izziva, dana navodila, refleksija dejavnosti in vloge odraslega ter odzivi otrok) in primere likovnih del otrok, kjer je vidna raznolikost, intenzivnost doživljanja in razvoj prostorske predstavljenosti vsakega otroka.

Zapisale:

Darja Štirn, Irena Japelj Novak in
Natalija Kučič Nikolič